

18-05-2010

Q&A: Ngo's onder vuur in Israël en de Palestijnse gebieden

Kunnen ngo's vrij werken in Israël?

In Israël is er een sterk middenveld, waar niet-gouvernementele organisaties (ngo's) een belangrijk deel van uitmaken. Vóór de vredesakkoorden in de jaren negentig werden ngo's die met Palestijnen werken gevisieerd. Maar sindsdien is er een groeiend aantal organisaties dat zich inzet voor de rechten van Palestijnen, zowel in Israël als in de Palestijnse gebieden. Zij konden tot voor kort, relatief ongehinderd werken, ook al werden ze gecontroleerd. Sinds de publicatie van het Goldstone-rapport probeert de Israëlische regering echter de democratische ruimte van de Israëlische mensenrechtenorganisaties te beperken. Dit rapport kwam grotendeels tot stand op basis van informatie aangeleverd door deze organisaties en handelt over de schendingen van het internationaal recht door Israël en de Palestijnse gewapende groeperingen tijdens de Gaza-oorlog

Hoe krimpt Israël de democratische ruimte in?

Dit gebeurt via wetsvoorstellen, maar ook via intimidatie en door arrestaties van mensenrechtenactivisten. In april dienden Knessetleden een voorstel tot herziening van de vzw-wetgeving in. Bij goedkeuring zal deze de registratie van nieuwe ngo's verhinderen en legitimeert ze de sluiting van bestaande organisaties 'als er een redelijke basis is om te concluderen dat de organisatie informatie verschaft aan buitenlandse instanties of betrokken is bij rechtszaken in het buitenland tegen hoge Israëlische overheidsfunctionarissen en/of officieren in het Israëlische leger, met betrekking tot oorlogsmisdaden'. Er ligt ook een voorstel op tafel om de financiële ondersteuning door buitenlandse regeringen te schrappen.

Op 14 mei arresteerden Israëlische veiligheidsdiensten Ameer Makhoul, Palestijns burger van Israël en directeur van de ngo-koepel Ittijah. Aanvankelijk werd hij het recht op juridische bijstand ontzegd en gold er een ban voor de media om hierover te berichten (net zoals bij de zaak van de soldate Anat Kam die militaire informatie lekte). Een andere Palestijnse Israëli, Omar Said, militant bij de partij Balad, is sinds eind april gearresteerd. Beiden worden beschuldigd van spionage en contact met een buitenlandse agent, Hezbollah.

De campagne tegen mensenrechtenverdedigers dreigt volgens waarnemers het klimaat van vrijheid in Israël te ondermijnen. Zo ontzegde Israël de Amerikaanse professor Noam Chomsky de toegang tot de Palestijnse gebieden omdat hij er lezingen wou geven. Een commentator in de conservatieve krant Yediot Acharanot stelde dat Israël de vrijheid van de 'anderen' begint te bedreigen. 'We hebben niet langer interesse in wat de 'anderen' te zeggen hebben, om nog maar te zwijgen over hun rechten om hier op een normale manier te leven.'

Hoe staat de Israëlische samenleving hier tegenover?

Zoals een recente peiling aangeeft, hebben veel Joodse Israëli's het moeilijk met de kritiek op Israëls schendingen van het internationaal recht. Bijna 60 percent van de ondervraagden meent dat mensenrechtenorganisaties die immoreel gedrag van Israël blootleggen, niet vrij zouden mogen werken. Organisaties zoals de rechtse groepering Im Tirtzu, die de ngo's die meewerkten aan het Goldstone-rapport delegitimeert, beïnvloeden het publieke discours. Op 16 april publiceerde Im Tirtzu een rapport waarbij ze de steun laakt van verschillende Israëlische mensenrechtenorganisaties aan rechtszaken in het buitenland tegen Israëlische militairen voor schendingen van het internationaal recht (universele jurisdictie). Daarna lanceerde ze een affichecampagne met agressieve slogans om de activiteiten van mensenrechtenorganisaties gesteund door het New Israel Fund, waaronder onze partners Adalah, Gisha en HaMoked, te delegitimeren. Im Tirtzu zette in februari een gelijkaardige campagne op touw, naar aanleiding van het Goldstone-rapport.

Legt Israël de ngo's in de bezette Palestijnse gebieden ook meer aan banden?

Sinds het begin van de bezetting heeft Israël systematisch Palestijnse ngo's, en vooral mensenrechtenorganisaties, aan banden gelegd via de arrestatie van leiders, uitreisverbod, huiszoekingen, enz. De laatste jaren richt het zich vooral op activisten van de zogenaamde Boycot, Divestment en Sancties (BDS) beweging. Zo arresteerden ze in december Jamal Juma (intussen vrij), Abu Rahma and Mohammed Othman, drie activisten die geweldloos actie voeren tegen de Muur. Op 13 april voerde Israël ook een nieuwe verordening tegen 'infiltranten' in. Volgens mensenrechtenorganisaties is de definitie van infiltrant zo breed dat elke inwoner van de Westoever hieraan beantwoordt. Israël heeft met andere woorden een "wettelijke" basis gecreëerd om eender wie, wanneer men wil, het land uit te zetten. Dwarsliggers zijn dus gewaarschuwd. De vrees voor arrestatie en de uitzetting uit het gebied, zal de activiteiten van ngo's nog meer aan banden leggen.

Respecteert Hamas in Gaza het recht op vereniging van ngo's?

Hamas richtte zijn pijlen aanvankelijk op Fatah-gelieerde middenveldorganisaties maar lijkt het tegenwoordig meer en meer gemunt te hebben op culturele organisaties. Hamas wil de culturele organisaties aan banden leggen, omdat hun activiteiten niet stroken met zijn islamitische visie op de maatschappij. Onze partners daar, theatermakers, blijven voorlopig buiten schot maar zijn erg verontrust. Mensenrechtenorganisaties kunnen relatief ongestoord werken. Zo klagen de *Palestinian Center for Human Rights* and *Al Mezan Centre* mensenrechtenschendingen door alle partijen aan en sparen ze Hamas niet in hun kritiek. Hamas schakelt hen zelfs in voor het geven van vormingen over mensenrechten en internationaal recht aan hun ordetroepen en politie. Natuurlijk stellen de mensenrechtenorganisaties zelf daar grote vraagtekens bij maar in elk geval kunnen zij voorlopig hun werk verder zetten.

Meer informatie

Political Persecution, sectie op website Adalah, <http://www.adalah.org/eng/index.php>

Israel seeks to silence dissent, <http://www.guardian.co.uk/commentisfree/libertycentral/2010/may/11/israel-dissent-arab-repress-liberties>

Poll: Majority of Israel's Jews back gag on rights groups, <http://www.haaretz.com/news/national/poll-majority-of-israel-s-jews-back-gag-on-rights-groups-1.285120>

Palestinian and Israeli Human Rights Groups Call for End to Israeli Military West Bank Deportation Policy, http://www.hamoked.org.il/news_main_en.asp?id=918